

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

MUZEJSKI VJESNIK

BROJ 1

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE

HRVATSKE

(Čakovec, Koprivnica, Križevci, Kutina, Trakošćan, Varaždin,
Varaždinske Toplice)

UREDNIČKI ODBOR

Stjepan Hajduk (odgovorni urednik), Dragutin Feletar
(urednik i grafička oprema), Željko Tomičić, Branko Šimek

MUZEJSKI VJESNIK izlazi povremeno, a svake godine
izdavač je drugi muzej.

Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo — oni se šalju na
adresu: Muzej grada Koprivnice, 43300 Koprivnica,

Trg Leandera Brozovića 1

NAKLADNIK OVOG BROJA

Muzej grada Koprivnice, Koprivnica, Trg Leandera Brozovića 1

ZA NAKLADNIKA

Fraňjo Horvatić

TISAK

»Podravka — Usluge«, OOUR Koprivnička tiskara, 1978.

STARE RAZGLEDNICE — VAŽAN MUZEJSKI EKSPONAT

Stara Hegelova misao da ono što nije zapisano zapravo se i nije dogodilo, vrijedi također i za parafrazu: ono što nije snimljeno zapravo i nije viđeno! Ovdje namjeravamo nekoliko riječi kazati u obranu jednog, po našem mišljenju, vrlo važnog zadatka naših muzeja, a to je prikupljanje starih razglednica (snimaka) mjesta i krajeva u kojima djeluju.

Zapravo, trebali bismo se zapitati, pa čak staviti i na dnevni red kojeg našeg stručnog sastanka, koliko pozornosti poklanjamo našim muzejskim zbirkama razglednica. Čini se da naši muzeji u sjeverozapadnoj Hrvatskoj s tom materijom ne stoje baš dobro, a zbirke razglednica uglavnom su vrlo mršave u odnosu na postojeće mogućnosti. Prve fotografije naših trgovišta potječu čak iz šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća, a to znači da postoji tradicija duga barem od jednog stoljeća.

U to jedno stoljeće razni fotografi, amateri ili profesionalci, snimili su na tisuće fotografija naših mjesta, pa zatim i raznih važnijih događaja iz njihova života. Jedan od najvitalnijih zadataka muzeja jeste upravo u prikupljanju, sortiranju, objašnjavanju i arhiviranju takvih snimaka. S obzirom da su takve zbirke fotografija u muzejima sjeverozapadne Hrvatske malobrojne i vrlo nepotpune, stječe se dojam da je briga o prikupljanju starih snimaka nedovoljna, to jest da se nalazi u procjepu između zadataka muzeja i arhiva (pa je tako ostala, zapravo, ničija!).

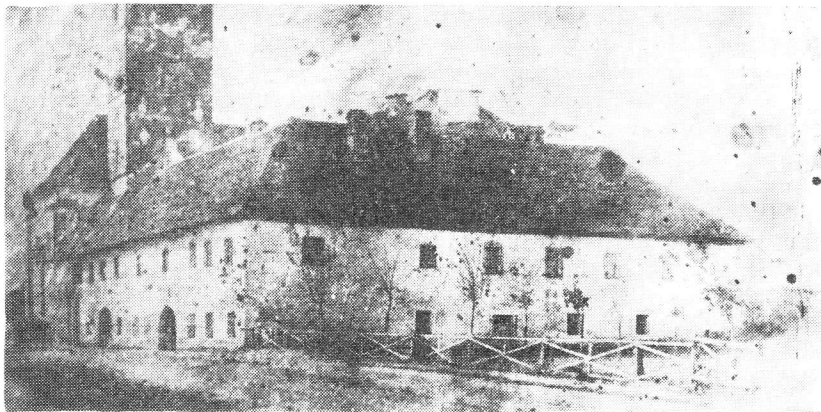
U suprotnosti s takvim našim ponašanjem naspram starih razglednica, bez starih snimaka ne možemo zamisliti praktički niti jednu muzejsku postavu. Tá, kako bi izgledale naše postave bez starih veduta, bez starinskih ulica naših mjesta s fotografije, bez ilustrativnog snimljenog materijala raznih prohujalih događaja? Varamo se ako zaključimo da starih snimaka više nema. Najprije pokušajmo presnimiti ono što postoji u zbirci razglednica, recimo, Sveučilišne knjižnice u Zagrebu i drugim republičkim dokumentacijskim centrima, a zatim se valja dati na mukotrpan, ali unaprijed »osuđen« na uspjeh, posao prikupljanja starih snimaka iz privatnih albuma i arhivalija. Upravo kod privatnih osoba nalaze se vrlo dragocjeni snimci, koji bi mogli uvelike pridonijeti osvjetljavanju i objašnjavanju pojedinih događaja i prilika iz naše prošlosti unutar zadnjih stotinu godina.

Ovaj posao prikupljanja starih snimaka isplatio bi se iz nekoliko razloga. Ponajprije spasila bi se jedna velika i dragocjena grada, nadalje time bi se mogle obogatiti već postavljene zbirke u mu-

zejima, a da se i ne govori o važnosti arhiviranja takvih zbirki fotografija u muzejske depoe za potrebe znanstvenih, raznih prigodnih i specijaliziranih izložbi, za potrebe udruženog rada, za izdavačku djelatnost itd. Stoga s ovim poslom ne treba odlagati, već što prije krenuti na »obradu terena«.

Ovdje bismo željeli naglasiti još jedan važan zadatak naših muzeja vezan uz razglednice i snimanja. Koliko nam je poznato danas niti jedan muzej sjeverozapadne Hrvatske ne obavlja sistematska snimanja postojećeg stanja objekata u naseljima koje pokriva, kao ni glavnijih događaja koji se zbivaju tokom godine u datom kraju. To je veliki promašaj, jer mnoge činjenice ostaju nezabilježene. Valjalo bi svake godine glavne punktove snimati istog datuma i s istog mjesta kako bi se usporedno mogle pratiti promjene. Kroz više desetljeća takvog snimanja dobio bi se upravo dragocjeni materijal za buduća istraživanja. Naš je dug da zabilježimo i sadašnjost, a ne samo da spašavamo starine.

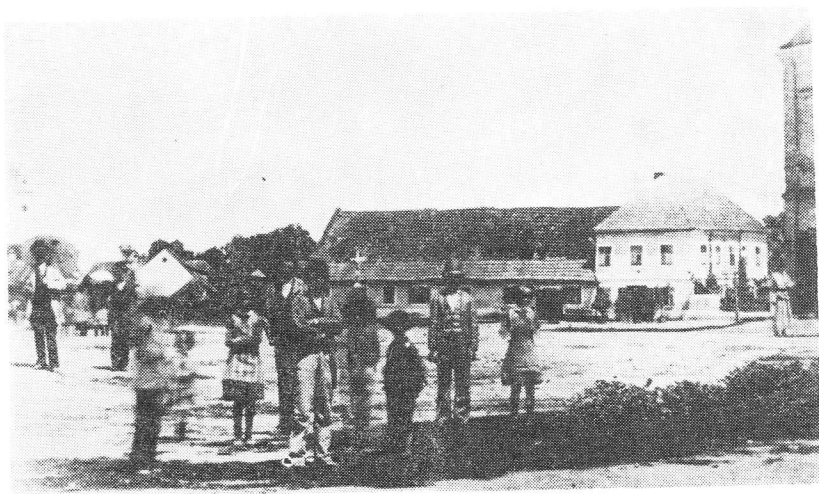
Naravski, problematika razglednica i snimaka, kao i praćenje sadašnjosti pomoću fotoaparata, vrlo je opširna i mogla bi se razraditi s mnogo detalja i ideja. Umjesto toga (to prepuštamo svijesti svakog muzealca), predočit ćemo vam nekoliko snimaka stare Koprivnice iz zbirke Muzeja grada, koju je uglavnom prikupio vrlo agilni muzejski radnik, pokojni dr. Leander Brozović. Zbirka razglednica Muzeja grada Koprivnice, inače, dosta je bogata, ali još ni izdaleka nije učinjeno ono što je realno moguće. No, pođimo u šetnju starom Koprivnicom putom nekadašnjih razglednica.

1. Ogromna zgrada uz župni dvor u Koprivnici izgrađena je još u XVIII stoljeću, a služila je za razne namjene. Bio je tu graničarski magazin, pa je ovdje osnovana bolnica (hospital), a jedno vrijeme bila je i škola. Zgrada je zbog dotrajalosti srušena 1893. godine.

2. Banski trg koncem ovog stoljeća bila je velika ledina i mjesto održavanja sajmova. Ovdje još nema niti zgrade gimnazije.

3. Hotel »Križ« izgrađen je na mjestu ove starinske gostionice (snimljena 1882. godine).

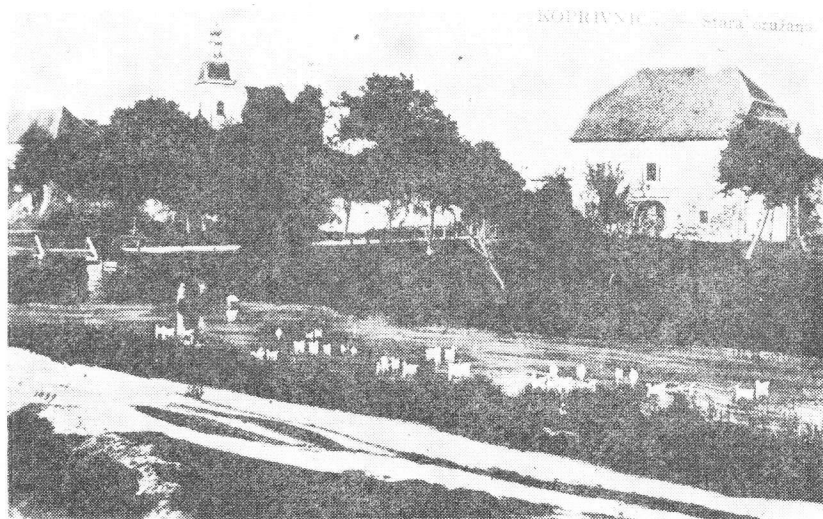
4. Evo i stare koprivničke bolnice snimljene koncem prošlog stoljeća. Tu je tek jedna zgrada i bolnička kapelica, da bi kasnije bile izvršene brojne nadogradnje.

5. Ovog krila franjevačkog samostana u Koprivnici također više nema. Taj je dio sagrađen 1730, a srušen 1923. godine. Snimka je učinjena 1905. godine.

6. Stara kuća u Ulici JNA (nekad Gospodska ulica) srušena je 1957. godine. Kao vlasnici spominju se Čukac, Kvirgić, Mihalić i Vibornji. Računa se da je sagrađena početkom XVIII stoljeća, a snimljena između dva rata.

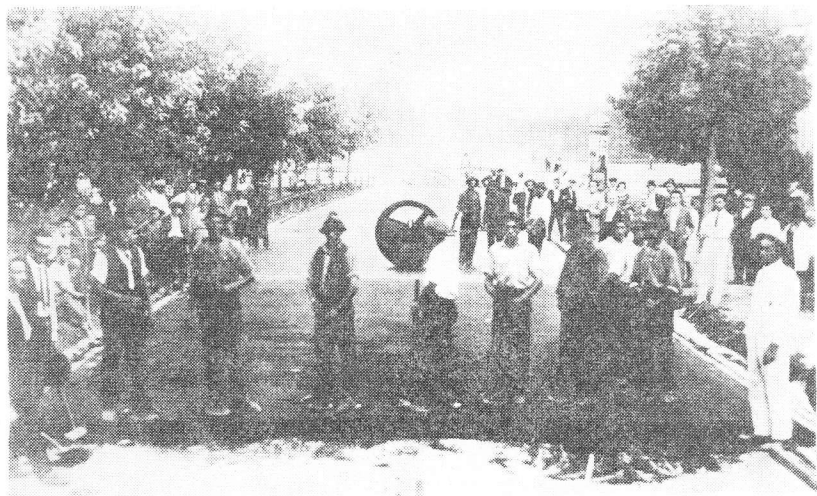

7. Evo i gradske grabe s ostacima bedema. Lijevo je franjevački samostan, a desno gradska oružarnica — najstarija zgrada do danas očuvana u Koprivnici (građena 1714. godine).

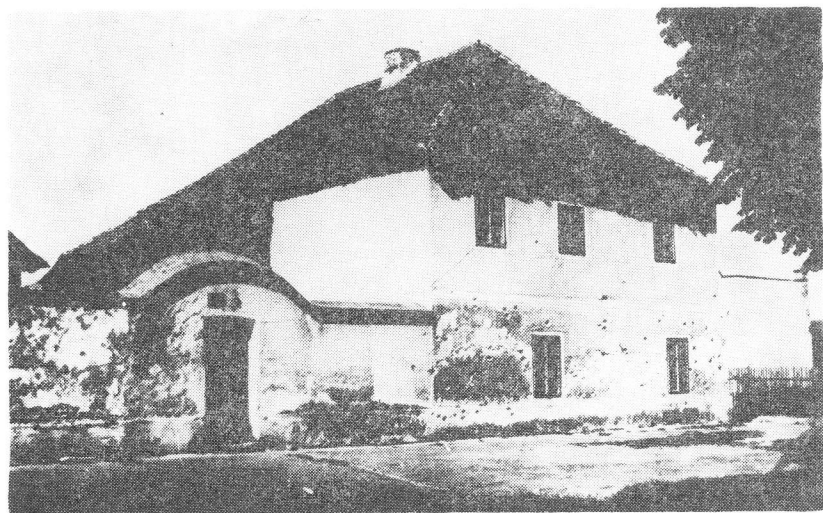

KOPRIVNICA. - Gospodska ulica.

8. Gospodska ulica (danas JNA) u Koprivnici oko 1925. godine.

9. Koprivnica je vrlo brzo dobila asfalt u glavnim ulicama. Detalj s asfaltiranja središta grada 1910. godine.

10. Još jedna starina iz XVIII stoljeća — Kobacijeva hiža. Nažalost i ona je srušena i to 1952. godine.

11. Detalj iz Varaždinske ulice u Koprivnici početkom ovog stoljeća.

12. Zbog proloma oblaka i naglog silaska bujica s Bilo-gore, središte Koprivnice našlo se 1926. godine pod vodom. Da nije bilo fotografske kamere, ova katastrofa ostala bi tek opisano slovo na papiru.

13. Jedna karakteristična fotografija zanatske »obitelji« iz Koprivnice u međuratnom razdoblju. Gazda (krojač Krunoslav Savor — u sredini u kaputu) i njegovi kalfe i šegrti snimljeni 1929. godine.

14. I na kraju evo središta Koprivnice u prvim godinama nakon drugog svjetskog rata. Tada se na gradskom trgu još održavao sajam (naravski ponedjeljkom).